

ΑΘΗΝΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

(ΕΒΡΑΒΕΥΘΗ ΥΠΟ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ)

ΤΟΜΟΣ ΕΞΗΚΟΣΤΟΣ ΕΝΑΤΟΣ

1966 - 1967

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΜΥΡΤΙΔΗ
1967

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΑΡΔΙΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

ΟΚΤΩ ΑΔΕΙΑΙ
ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΥΠΩΣΙΝ ΒΙΒΑΙΩΝ ΕΝ ΒΕΝΕΤΙΑ
(1559 - 1572)

Τῷ 1516 συνεστήθη ἡ ἀρχὴ τῶν Ἀναμορφωτῶν τοῦ Διδασκαλείου Παδούης καὶ ἦτο τριμελής. Ἡ δικαιοδοσία τούτων ἐπεξετείνετο ἐπὶ πάντων τῶν ὑπαρχόντων τότε σχολείων, κολλεγίων, οἰκοτροφείων καὶ ἡ ἐξουσία μεθ' ἧς ἦσαν οἱ τρεῖς οὗτοι περιβεβλημένοι δύναμαι νὰ εἴπω ὅτι ἀντιστοιχεῖ σήμερον μὲ ὑπουργεῖον δημοσίας ἐκπαιδεύσεως. Διῶριζον καθηγητάς, διευθυντάς, διδασκάλους κ.λ.π. καὶ πολλάκις ἀναφέρονται καὶ εἰς τὴν βιογραφίαν Θωμᾶ Φλαγγίνη καὶ εἰς τὴν ὑπὸ τούτου ἐν Βενετία συστηθεῖσαν σχολήν.

Καίτοι εἶχον τοιαύτην δικαιοδοσίαν, ἐν τούτοις ὅμως, μόλις ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 17^{ου} αἰῶνος περιελήφθη εἰς τὰ καθήκοντά των καὶ ἡ ἀδεια πρὸς ἐκδοσιν βιβλίων ἐν Βενετία. Κατὰ τὸν προηγούμενον 16^{ον} οἱ Ἀναμορφωταὶ ἐξήλεγχον τὰ χειρόγραφα τῶν συγγραφέων καὶ ἐκδοτῶν καὶ μοναδική των φροντίς ἦτο νὰ μὴ περιέχουν διατάξεις παρὰ νόμους. Βραδύτερον ἀπὸ τοῦ 17^{ου} καὶ πέραν ἡ λογοκρισία ποῦ ἐγίνετο ἀφεώρα καὶ τὴν καθολικὴν θρησκείαν καὶ τοὺς πρίγκιπας καὶ τὰ καλὰ ἦθη.

Ὅθεν κατὰ τὸν 16^{ον} αἰῶνα οἱ βουλόμενοι νὰ τυπώσουν ἐν σύγγραμμα, ὄφειλον νὰ ὑποβάλουν αἴτησιν εἰς τὴν Γερουσίαν, ἐπισυναπτοντες καὶ ἀντίτυπον χειρόγραφον. Ἡ αἴτησις διεβιβάζετο εἰς τοὺς τρεῖς ἀρχηγοὺς τῆς περιφήμου δεκαρχίας. Δέκα ἦσαν οὗτοι ἀλλὰ μόνον τρεῖς ἐξελέγοντο κατὰ μῆνα ἵνα ἀσκοῦν τὰ ὑψηλά των καθήκοντα καὶ ἐνηλλάσσοντο. Μετὰ παρέλευσιν δὲ ἐνὸς ἔτους ἐγένετο νέα ἐκλογὴ τῶν δέκα. Οἱ τρεῖς οὗτοι « *Capì* » — ἐγίετε ἐμφανίζονται καὶ δύο μόνον — διεβίβαζον τὴν αἴτησιν μετὰ τοῦ χειρογράφου, εἰς τοὺς Ἀναμορφωτάς οἱ ὁποῖοι ἤλεγχον τὸ περιεχόμενον τοῦ βιβλίου, ὅτε δὲ ἦτο γραμμένον ἑλληνιστί, προσελάμβανον ὡς κριτὴν ἓνα ἄλλον εἴτε Ἕλληνα, εἴτε Βενετόν, γνωρίζοντα τὴν γλῶσσαν.

Ὅτε ἐπιδράτων τὴν μελέτην οἱ Ἀναμορφωταί, τὴν διεβίβαζον εἰς τοὺς τρεῖς τῆς δεκαρχίας οἱ ὁποῖοι καὶ ἐξέδιδον τὴν ἀδειαν τῆς

έκτυπώσεως, ήτις, ώς έν συνεχείᾳ θά ἴδωμεν, ήτο στερεότυπος. Ἐδίδετο δηλαδὴ εἰς τὸν αἰτοῦντα προνόμιον έκτυπώσεως δεκαετές, δεκαπενταετές ἢ ἐνίοτε καὶ εἰκοσαετές καὶ ἂν τις παρέβαινε τὰς διαταγὰς καὶ ἐτύπωνε τὸ ἔργον ἐνῶ διήρκει τὸ προνόμιον εἰς τὸν ἀδειοῦχον, τῷ ἐπεβάλλετο πρόστιμον κυμαινόμενον μεταξὺ 100 καὶ 300 δουκάτων, τὰ ὁποῖα καὶ ἐμοιραζοῦντο ὡς ἀκολουθῶς: Τὸ ἐν τρίτον τοῦ ποσοῦ τῆς ποινῆς ἐδίδετο εἰς τὰ δημόσιον Ναυπηγεῖον, τὸ ἄλλο τρίτον εἰς τὸν δικαστὴν ποῦ θά προέβαινεν εἰς τὴν καταναγκαστικὴν εἰσπραξιν καί, τέλος, τὸ ὑπολειπόμενον τρίτον τὸ ἐλάμβανεν ὁ ὑποβάλλων τὴν καταγγελίαν κατὰ τοῦ παραβάτου.

Οἱ τρεῖς *Capri* τῆς Δεκαρχίας διεβίβαζον τὴν ἀπόφασίν των εἰς τὴν Γερουσίαν ἢ ὁποῖα συνήθως ἐπεκύρωνε τὴν ἀπόφασίν των καὶ κατεχωρίζετο αὕτη εἰς τὰ πρακτικά, τὰ περιεχόμενα καὶ εἰς τὰ *Registri* καὶ εἰς τὰς *Filze*. Ἡ Γερουσία ἀπὸ τοῦ 1440 εἶχε χωρισθῆ εἰς δύο ἑτήματα: *Senato Mar*, ποῦ ἠσχολεῖτο μὲ τὰ εἰς τὰς ἀποικίας των ἐν Ἑλλάδι ζητήματα καὶ *Senato Terra*, καθῆκον τῆς ὁποίας ήτο νὰ ἐνδιαφέρεται διὰ τὰ ἐντὸς τῆς πόλεως τῆς Βενετίας καὶ εἰς τὰς ἐν τῇ ξηρᾷ κτήσεις. Οἱ γερουσιασταὶ βεβίως ήσαν οἱ ἴδιοι ἀλλὰ ἐτηροῦντο χωριστὰ τὰ πρακτικά τῶν συνεδριάσεων, ὅπου διὰ τὰ διάφορα ψηφίσματα ἐγένετο πάντοτε ψηφοφορία.

Εἰς τὰ πρακτικά τῆς Γερουσίας τοῦ 16^{ου} αἰῶνος, συναντῶμεν ἀρκετὰ ἐκ τούτων τὰ ὁποῖα ἀσχολοῦνται ἀποκλειστικῶς μὲ τὰς ἀδείας έκτυπώσεως καὶ βλέπομεν κάποτε νὰ ἀναφέρονται, πέντε, δέκα καὶ 12 ἢ 15 συγγράμματα, τῶν ὁποίων ἐνεκρίνετο ἡ έκτύπωσις.

* * *

Μεταξὺ τῶν πολλῶν ἑκατοντάδων ἢ χιλιάδων βιβλίων ὑπὸ έκτύπωσιν, ἀνεῦρον καὶ ἐπὶ τὰς ἀδείας τὰς ὁποίας καὶ παραθέτω, ἐν συνεχείᾳ, δι' έκτύπωσιν βιβλίων τὰ ὁποῖα ὁμως δὲν ἀνευρίσκονται εἰς τὰς βιβλιοθήκας οὔτε εἰς τὰς βιβλιογραφίας σημειοῦνται. Καὶ εἶναι ταῦτα:

I ἀδεια χορηγηθεῖσα εἰς τὸν Παπᾶ Ἀλέξιον Μπάρομπαρο Κερκυραῖον τὴν 25 Νοεμβρίου 1559 ἵνα τυπώσῃ βιβλίον του περιέχον « κηρύγματα ».

II ἀδεια δοθεῖσα εἰς τὸν Κοῆτα Ἀντώνιον Ἐπισκόπουλον ἵνα τυπώσῃ βιβλίον γραφέν παρὰ τοῦ ἰδίου ὑπὸ τὸν τίτλον: « Εὐαγγελιστάριον, Πασχάλιον καὶ Ἡμερολόγιον ».

III, IV καὶ VI. Αἱ τρεῖς αὗται ἀδεῖαι ἐδόθησαν εἰς τὸν Κοῆτα

Νικόλαον Παπαδόπουλον ἵνα ἐκτυλώσῃ τρία ἔργα του, ὡς ἀναφέρονται εἰς τὰ οἰκεία πρακτικά τῆς Γερουσίας.

V. Ἐτέρα ἄδεια χορηγηθεῖσα εἰς τὸν γνωστὸν λόγον κληρικὸν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τὴν 20 Ἰανουαρίου 1570, Ἰωάννην Ναθαναήλ, Κρητὰ. Τοῦτον ὁ Βελοῦδος τὸν ἐμφανίζει ὡς ἐφημέριον τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἐν Βενετία τὸ 1571. Ἀλλὰ οὗτος περιλαμβάνεται μεταξὺ ἄλλων δύο ἐφημερίων τοῦ 1558 ἦτοι τῶν Ζακυνθίων: Ἰωάννου Δρογγῆ καὶ Κωνσταντίνου Λαζάρου, παραλειφθέντων εἰς τὸν Κατάλογον τοῦ Βελοῦδου.

Τὸ 1566 ἐκλέγεται ὁ Ἰωάννης Ναθαναήλ εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἱερομονάχου Παφνουτίου, ὡς ἐφημέριος. Τὴν 29 Αὐγούστου 1570 ἐπανεκλέγεται ὁ Ἰωάννης Ναθαναήλ. Τὴν 5^{ην} Ἰουνίου 1571 οἱ δύο ἐφημέριοι Ἰωάννης Ναθαναήλ καὶ Κωνσταντῖνος Κιγάλας ἦλθον εἰς ῥῆξιν καὶ ἐπαύθησαν. Τὴν 29^{ην} Ἰουνίου τοῦ 1573 ὁ Ναθαναήλ ὑπέβαλε καὶ πάλιν ὑποψηφιότητα ἵνα ἐκλεγῆ ἐφημέριος πλὴν ἀπέτυχε, λαβὼν εὐνοϊκὰς ψήφους μόνον 7 ἐπὶ τῶν 31 πού ἐψήφισαν.

Τέλος τὴν 24 Μαρτίου 1576 ἐνεφανίσθη καὶ ἐκ νέου ὡς ὑποψήφιος ἐφημέριος μαζὶ μὲ τοὺς: Αὐγουστῖνον Σταυριανὸν Κρητὰ, λειτουργὸν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Παναγίου Τάφου εἰς τὸν Χάνδακα, Φώτιον Παλατιανὸν Κερκυραῖον, μοναχὸν Ἰωάσαφ ἐξ Ἰωαννίνων, Ἰωάννην Δρακόπουλον ἐκ Ζακύνθου καὶ μετὰ τοῦ μοναχοῦ Μακαρίου Κρητός, πρώην ἐπισκόπου τῆς Ἀμμοχώστου (Famagosta) καὶ ἐξελέγη ὁ Αὐγουστῖνος Σταυριανὸς διὰ ψήφων 25, ἐνῶ ὁ Ἰωάννης Ναθαναήλ ἔλαβε 17 εὐνοϊκὰς καὶ 18 ἐναντίας.

Ταῦτα εἶναι τὰ νέα βιβλιογραφικὰ στοιχεῖα τὰ ἀφορῶντα τὸν διακεκριμένον αὐτὸν κληρικὸν ὅστις εἶχε τὸ ἀξίωμα τοῦ οἰκονόμου καὶ ἦτο ἐπίτροπος τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἱερεμίου. (Ὅρα Ἑλλην. Βιβλιογραφίαν Ἐmile Legrand, 16^{ος} αἰών. Τόμ. II, σελ. 201-205, 422). Προσθέτω ἐν τέλει ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ Ἰωάννου Ναθαναήλ εὐρίσκειται καὶ εἰς τὸν κώδικα Καστροφύλακα, εἰς τὸν κατάλογον τῶν καταβαλλόντων κτηματικὸν φόρον· οὗτος ἐπλήρωνεν εἰς τὸ δημόσιον Ταμεῖον διὰ τὸ σπίτι πού εἶχεν (in borgo) εἰς τὴν ἐξώπορταν τοῦ Χάνδακος ὑπέρπυρα 4 ἐτησίως. Ὁ Ναθαναήλ εἰς τὴν πρὸς τὴν Γερουσίαν αἰτησίᾳ του λέγει ὅτι κατέβαλε πολλοὺς κόπους καὶ πολλὰ ἔξοδα διὰ τὸ «ἀξιέπαινον» αὐτὸ ἔργον καὶ ζητεῖ εὐσεβῶς νὰ τῷ χορηγηθῆ ἡ ἄδεια ἵνα λάβῃ τὴν δικαίαν ἀμοιβήν.

* * *

Ἡ ὑπ' ἀρ. VII ἄδεια ἀφορᾷ τὸν Κρήτα Ἀντώνιον Ἀχέλην ὁποῖος ἔγραψεν εἰς δημόδη Ἑλληνικὴν γλῶσσαν τὰ τοῦ ἐν « Μάλτα ἐπισυμβάντος πολέμου ».

Ἀναφέρεται, ἀναμφιβόλως, εἰς τὴν τετράμηνον πολιορκίαν, τῆς Μάλτας, τὴν ὁποίαν εἶχον καταλάβει οἱ ἱπῶται τοῦ τάγματος τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τὸ 1530, μετὰ τὴν ἐκδίωξιν των τὸ 1522 ἐκ τῆς Ρόδου, κατόπιν παραχωρήσεως γενομένης εἰς αὐτοὺς παρὰ τοῦ Καρόλου τοῦ 5ου. Ἡ πολιορκία ὑπὸ τῆς τουρκικῆς Ἀρμάδας τῆς Μάλτας ἤρχισε τὴν 25ῃν Μαΐου 1565 καὶ παρατάθη μέχρι τῆς 7ης Σεπτεμβρίου, ὅτε ἐνεσχυθέντες οἱ ἱπῶται μὲ τροφίμα, πολεμοφόδια καὶ ἐθελοντάς, ἀπέκρουσαν ὀριστικῶς τὴν Ἀρμάδα τοῦ Πιαλὲ Πασσᾶ καὶ τὰς ὁρδὰς τῶν Τούρκων καὶ τῶν Μπαρμπαρέσων πειρατῶν τοῦ Μουσιαφᾶ Πασσᾶ. Ἀπὸ τότε ἑορτάζεται εἰς Μάλταν ὡς ἐθνικὴ ἑορτὴ ἡ 8ῃ Σεπτεμβρίου.

Μολονότι τὸ βιβλίον τοῦ Ἀχέλη εἶναι γνωστόν, ἔκρινα ὅτι εἶχε κάποιον ἐνδιαφέρον ἢ δημοσίευσις τῆς σχετικῆς ἀδείας.

Ἡ ὑπ' ἀρ. VIII ἄδεια ἐνδιαφέρει τὸν Γρηγόριον Μαλαξόν, τὸν ἀδελφὸν τοῦ Νικολάου ἱερέως πρωτοπαπᾶ Ναυπλίου. Καὶ ὁ Γρηγόριος μετὰ τὴν ἄλωσιν τοῦ Ναυπλίου (1540) κατέφυγεν εἰς τὴν Κρήτην. Ἐκεῖθεν μετὰ τινα ἔτη μετέβη εἰς Βενετιάν ὅπου ἐργάζετο ὡς ἐπιμελητὴς διαφόρων βιβλίων ἐκδιδομένων ἑλληνιστί. Ἐν Βενετίᾳ, ὡς προκύπτει ἀπὸ τὰ πρακτικὰ τῆς Ἀδελφότητος, παρέμεινε μέχρι τοῦ 1600.

Τώρα μανθάνομεν ὅτι εἶχε γράψει καὶ βιβλιάριον ὑπὸ τὸν τίτλον « Χαριστήρια πρὸς Κύριον τὸν Θεὸν καὶ τὴν Παρθένον Μαρίαν » τὸ ὁποῖον ὁμως δὲν διεσώθη.

Περαίνων τὴν βραχεῖαν ταύτην εἰσαγωγὴν ἐπισημαίνω τὸ γεγονός ὅτι τὰ γράμματα ἐκαλλιεργοῦντο εὐρέως εἰς τὴν Κρήτην, ἰδίᾳ εἰς τὸν Χάνδακα καὶ εἰς τὴν χορείαν τῶν τόσων ἄλλων γόνων τῆς Μεγαλονήσου ἃς προστεθοῦν καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἀποκαλυφθέντων συγγραφέων Ἀντωνίου Ἐπισκοποπούλου, Νικολάου Παπαδοπούλου, Ἀντωνίου Ἀχέλη καὶ Γρηγορίου Μαλαξοῦ, ἀπάντων ἀκμασάντων κατὰ τὸ δευτέρον ἡμῖς τοῦ 16ου αἰῶνος.

I. SENATO TERRA - Δέσμη ὑπ' ἀρ. 30.

25 Νοεμβρίου 1559.

Διάταγμα:

«...ἵνα μὲ τὴν κυρίαρχον ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου τούτου χορηγηθῆ εἰς τὸν παπᾶ Ἀλέξιον ἐκ Κερκύρας, ἵνα οὐδεὶς ἄλλος εἰ μὴ ὁ ἴδιος ἢ ὁ ἀντιπρόσωπός του δύναται νὰ τυπώσῃ ἐν ταύτῃ τῇ ἡμετέρα πόλει ἢ εἰς ἄλλο μέρος τῆς ἐπικρατείας μας, τὸ ἔργον του μὲ κηρύγματα εἰς ἑλληνικὴν γλῶσσαν διὰ διάστημα ἑτῶν δέκα ὑπὸ ποινὴν, ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν αἴτησίν του, καὶ εἶναι οὗτος ὑποχρεωμένος νὰ τηρῇ τὰ ὑπὸ τοῦ περὶ τύπου νόμου καθοριζόμενα».

*Ἐψηφίσαν 135 Ναί. 5 Ὅχι καὶ τρεῖς ἀποχαί.

(Εἰς τὴν αἴτησίν του ὁ ἐν λόγῳ ὑπογράφει: Παππαλέξιος Μπαρμπάρο).

I. SENATO TERRA - Filza N° 30.

25 Novembre 1559.

Decreto:

«.....che per autorità di questo Consiglio sia concesso a papa Alessio da Corfù che niun altro che lui o chi haverà causa da lui, non possa stampar in questa nostra città nè in alcun altro luogo del Dominio nostro, la opera sua de prediche in lingua greca per spatio di anni diese sotto le pene contenute nella supplication sua, essendo tenuto di osservar quello che è disposto in materia di stampa».

135 - 5 - 3

(Nella supplica si chiama papà Alessio Barbaro)

II. SENATO TERRA - Δέσμη ὑπ' ἀρ. 52.

13 Ὀκτωβρίου 1563.

«Παρεχωρήθη ἄδεια εἰς τὸν Ἀντώνιον Ἐπισκοπόπουλον διὰ τὴν ἐκτύπωσιν τοῦ βιβλίου του ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐθαγγελιστάριον καὶ Πασχάλιον καὶ Ἡμερολόγιον» γραμμένον εἰς ἑλληνικὴν γλῶσσαν».

II. SENATO TERRA - Filza N° 52.

Ottobre 13 - 1563.

«Fu concessa licenza a Antonio Episcopopulo per il libro intito-

lato Evangelistarion et Paschaliū et Calendarium, scritti in lingua greca».

III. Πρακτικά τῶν ἀρχηγῶν τῆς Δεκαρχίας.
24 Νοεμβρίου 1568.

Οἱ ὑπογεγραμμένοι ἐξοχώτατοι Κύριοι Ἀρχηγοὶ τοῦ Συμβουλίου τούτου, λαβόντες πιστοποιήσιν τῶν ἐκλαμπροτάτων κυρίων Ἀναμορφωτῶν τοῦ Διδασκαλείου Παδοῦης, γενομένην παρὰ τῶν τριῶν τούτων ἐπὶ τοῦτο ἐντεταλμένων, ὅτι εἰς τὰ δύο ἔργα τὰ γραφέντα εἰς τὴν δημόδη ἑλληνικὴν γλῶσσαν, εἰς στίχους, παρὰ τοῦ Νικολάου Παπαδοπούλου, Κοητός, τὸ μὲν ἐν διὰ τὸν βίον τῆς Παναγίας καὶ τὸ ἄλλο διὰ τὸν βίον τοῦ ἁγίου Νικολάου, ὅτι δὲν ὑπάρχει εἰς ταῦτα κάτι τι ἐναντίον τῶν νόμων, τῷ ποραχωροῦν τὴν ἄδειαν ἵνα δυνηθῇ νὰ τὰ τυπώσῃ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ τῆς Βενετίας ».

Ἄνδρέας Σανουδο καὶ Ἰωάννης Γκισσόνι, ἀρχηγοὶ τῶν Δέκα.

III. Notatorio dei Capi del Consiglio dei X.
1568 Novembre 24

«Gli infrascritti excellentissimi Signori Capi del Consiglio, havuta fede dalli clarissimi signori Riformatori de lo Studio di Padova, per depositione delli tre, deputati a tal carico, che nelle due opere in verso in lingua greca volgare de Nicolò Papadopulo Candiotto, una della vita de la Madonna et l'altra de la vita de San Nicolò, che non viè cosa alcuna contra alle leggi, concedono licentia che possan esser stampate in questa città di Venezia».

Andreas Sanudo C.C.X. (Capo Consiglio dei X)

Johannes Gjssoni C.C.X.

IV. 26 Ἰουλίου 1570.

«Οἱ ὑπογεγραμμένοι ἐξοχώτατοι Κύριοι ἀρχηγοὶ τοῦ ἐκλαμπροτάτου Συμβουλίου τῶν Δέκα, λαβόντες πιστοποιήσιν παρὰ τῶν περιφημοτάτων Ἀναμορφωτῶν τοῦ Διδασκαλείου τῆς Παδοῦης ὑπὸ ἡμερομηνίαν 23 τοῦ παρελθόντος μηνός, ἐντεταλμένων ἐπὶ τοῦτο καὶ τῶν τριῶν, ὅτι, εἰς τὰς «ἀναπαραστάσεις ὅλου τοῦ κόσμου μετὰ τὴν ποικίλιαν τῶν ζῶων ὑπὸ τὴν μορφήν ἑνὸς βραχίονος» τοῦ πιστοῦ ἡμῶν

Νικολάου Παπαδοπούλου, δὲν ὑπάρχει κάτι κάτι τι ἐναντίον τῶν νόμων, τῷ παραχωροῦν νὰ τυπώσῃ τὸ βιβλίον του ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ».

Τῇ 26ῃ Ἰουλίου 1570

Ζαχαρίας Βερνάρδος, Ἀνδρέας Γραδενίγος καὶ Πέτρος Φόσκαρι, ἀρχηγοὶ τῶν Δέκα.

III (Ibidem)

IV. 26 Luglio 1570.

«Gli infrascritti Excellentissimi Signor Capi dell' Illustrissimo Consiglio de X. havuta fede dalli clarissimi Riformatori de lo Studio di Padova del 23 del mese passato, per relation delli tre a questo deputati, come nelle representationi di tutto il mondo con la diversità degli animali in forma di un braccio, del fidel nostro Nicolò Papadopulo, non vi è cosa contraria alle leggi, concedono licentia de poter esser stampata nella nostra città».

Die 26 Julii 1570 - Zacharias Bernardo, Andrea Gradenego, Piero Foscari, Capi del Consiglio dei X.

V. SENATO TERRA - Δέσμη ὑπ' ἀριθ. 54.
1569 - 1570.

« Ἐζήτησα ἐγὼ ὁ ταπεινότατος ὑπηρετής τῆς Ὑμετέρας Γαληνότητος ἀδειαν ἵνα ἐκτυπώσω, ἑλληνιστί, τὰς ἐρμηνείας ποῦ ἔγραψε διὰ τὰ Εὐαγγέλια ὁ εὐλαβὴς Πέτρος Ἐπίσκοπος Λαοδικείας καὶ ἐπειδὴ θέλω νὰ λάβω τὴν δικαίαν ἀμοιβὴν τῶν τόσων κόπων καὶ ἐξόδων ποῦ ὑπέστην διὰ τὸ ἀξιέπαινον αὐτὸ ἔργον, εὐσεβᾶστως ἐκλιπαρῶ τὴν ὑμετέραν Γαληνότητα νὰ εὐδοκήσῃ νὰ μοὶ παραχωρήσῃ τὸ προνόμιον ἵνα ἐν διαστήματι 20 ἐτῶν νὰ μὴν ἔχη ἄλλος τις τὸ δικαίωμα ἐκτός ἐμοῦ ἢ ἀντιπροσώπου μου νὰ τὸ τυπώσῃ, ἐπὶ τῇ συνήθει ποινῇ. Γονυπετὴς παρακαλῶ τὴν ὑμετ. Γαληνότητα νὰ ἀποδεχθῇ τὴν αἴτησίν μου.

Vbis. Ἡ αἴτησις ἐλήφθη τὴν 20ὴν Ἰανουαρίου 1569 (Ἐν, ἔθος ἦτοι 1570) εἰς τὸ Σῶμα τῶν Κλητῶν (Γερουσία).

Ψήφισμα:

« Νὰ παραχωρηθῇ εἰς τὸν ἡμέτερον πιστὸν Παππαϊωάννην, Ναθαναήλ, τὸν αἰτοῦντα τὸ δικαίωμα ὅπως οὐδεὶς ἄλλος πλὴν αὐτοῦ ἢ

τοῦ ἀντιπροσώπου του, δυνηθῆ κατὰ τὰ ἐπερχόμενα εἴκοσι ἔτη, νὰ τυλώσῃ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐπικρατείᾳ, ἢ νὰ μεταφέρῃ πρὸς πώλησιν ἐκτυπούμενον ἔξω, τὸ ἔργον ποῦ περιέχει τὰς ἐρμηνείας (ἐκθεσίς) τοῦ ἐπισκόπου Λαοδικείας Πέτρου, ἐπὶ τῶν Εὐαγγελίων, ἐπὶ ποινηῇ δουκᾶτων τριακοσίων διανεμητέων ὡς ἔπεται : $\frac{1}{3}$ εἰς τὸν καταγγέλλοντα, ἐν τρίτον εἰς τὸν δικαστὴν ποῦ θὰ κάμῃ τὴν ἐκτέλεσιν καὶ τὸ ἄλλο τρίτον εἰς τὸ ἡμέτερον Ναυπηγεῖον καὶ θὰ εἶναι οὗτος ὑποχρεωμένος νὰ τηρῇ τὰς διατάξεις τῶν νόμων ποῦ κανονίζουν τὰ τοῦ τύπου».

*Ἐψηφισαν 129 ὑπέρ, 4 κατὰ καὶ τρεῖς ἀλέσχον.

V. SENATO TERRA - Filza N° 54.

1569-1570.

«Serenissimo Principe et Illustrissimi Signori

Havendo impetrato bona licentia io Papagiovanni Nathanaïl humilissimo servitor di Vostra Sublimità di poter stampar in lingua greca l'espositione scritta sopra li Evangelii per il Reverendo Don Pietro Vescovo di Laodicea et dovendo haver la meritoria mercede de la numerosa fatica et spesa che ho fatto intorno detta opera ben lodevole, ho voluto con quella riverentia che io debbo supplicar Vostra Serenità che la si degne concederme gratia et privilegio che per spatio di anni vinti continui, non possa nissun altro salvo che io o chi haverà causa da me, far stampar detta opera sotto le pene solite et alla bona gratia di Vostra Serenità flexis genibus mi racomando».

Vbis. Ricevuta 1569 20 Januarii in Rogatis.

«Che sia concesso al fidel nostro Papagiovanni Nattanail supplicante che altro che egli o chi haverà causa da lui, non possa per lo spatio di anni vinti proximi futuri stampar nel Dominio nostro overo altrove stampato in esso vender l'espositioni di Pietro Vescovo di Laodicea sopra li Evangelii, sotto pena de ducati 300 da esser divisa un terzo all'accusator, uno al Magistrato che farà l'esecution et l'altro alla casa nostra de l'arsenà et sia tenuto di osservar quanto è disposto per le leggi nostre in materia di stampa». 129, 4, 3.

VI. Πρακτικά τῆς Δεκαρχίας.

25 Σεπτεμβρίου 1570.

«Οἱ ὑπογεγραμμένοι ἀρχηγοὶ λαβόντες ὑπ' ὄψιν κ.λ.π. ὅτι εἰς τὴν ἀπεικόνισιν ἑνὸς ἀνθρώπου τριπροσώπου μετὰ διαφόρων ἐπεξηγήσεων καὶ σημασιῶν ὑπὸ τοῦ Νικολάου Παπαδοπούλου ὅτι δὲν ὑπάρχει τι ἐναντίον τῶν νόμων, τῷ παραχωροῦν τὴν ἀδειαν νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐκτύπωσιν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ...» οἱ ἀρχηγοὶ: Ἄνδρέας Γραδενίγος, Ἄντωνιος Μπραγαδίν, Ἰάκωβος Δὰ Μολίν.

VI. Notatorio del Consiglio dei X.

25 Settembre 1570.

«*Gli infrascritti Capi (.....) che nel ritratto di Nicolò Papadopulo di un homo con tre faccie con più brevi e significati, non vi è alcuna cosa contraria alle leggi, concedono licentia che possa venir stampato in questa città.*

Andreas Gradenigo CCX, Antonio Bragadin CCX, Giacomo da Molin CCX

VII. SENATO TERRA.

22 Μαΐου 1571.

«... Νὰ παραχωρηθῇ εἰς τὸν ἡμέτερον πιστὸν Ἄντωνιον Ἀχέλην ἵνα οὐδεὶς ἄλλος πλὴν αὐτοῦ ἢ ἀντιπροσώπου του, δύναται νὰ τυπώσῃ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἢ εἰς ἄλλο μέρος τῆς ἐπικρατείας μας, τὸ ἔργον τὸ γραφὲν εἰς ἑλληνικὴν δημώδη γλῶσσαν περὶ τοῦ ἐν Μάλια ἐπισυμβάντος πολέμου, διὰ τὰ 20 προσεγῆ ἔτη, ἐπὶ ποινῇ εἰς οἰονδήποτε παραβάτην τῆς κατασχέσεως τῶν βιβλίων καὶ τῆς καταβολῆς δουκάτων ἑκατόν, ἕξ ὧν ἐν τρίτον ὑπὲρ τοῦ Ναυπηγείου μας, τὸ $\frac{1}{3}$ ὑπὲρ τοῦ δικαστοῦ πού θὰ τὴν εἰσπράξῃ καὶ τὸ ἄλλον τρίτον, εἰς τὸν καταγγέλλοντα. Θὰ εἶναι δὲ ὑποχρεωμένος νὰ τηρήσῃ τὰς διατάξεις τὰς διεπούσας τὸν τύπον ἐν τῇ πόλει ταύτῃ.»

Ψῆφοι: 67 ναί, 1 ὄχι καὶ 3 ἀποχαί.

VII. SENATO TERRA.

22 Mayo 1571.

«..... che al fedel nostro Antonio Achelli sia concesso che niun

altro che lui o chi haverà causa o licentia da lui, possa in questa nè in altra città, terra o luogo nostro stampar l'opera scritta in lingua greca volgare, della guerra fatta a Malta, per lui composta, per lo spatio de anni 20 prossimi, sotto pena a chi contrafarà di perder le opere et pagar ducati cento da esser divisi un terzo alla casa nostra dell'arsenà, un terzo al magistrato che farà l'esation et l'altro terzo all'acusator, essendo egli obligato di osservar quanto è disposto in materia di stampa. 67 - 1 - 3.

VIII. Πρακτικά τῆς Δεκαρχίας.

27 Φεβρουαρίου 1572.

Οἱ Ἐξοχώτατοι Ἀρχηγοὶ τῆς Δεκαρχίας, λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὴν πιστοποίησιν (.....) ὅτι εἰς τὸ βιβλίον ὑπὸ τὸν τίτλον « Χυριστήρια, πρὸς Κύριον τὸν Θεὸν καὶ τὴν Παρθένον Μαρίαν », γραφέν ὑπὸ τοῦ Γρηγορίου Μαλαξοῦ δὲν ὑπάρχει ἐν αὐτῷ κάτι ἐναντίον τῶν νόμων, τῷ παραχωροῦν τὴν ἀδειαν γὰρ τὸ τυλῶση ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ».

Πέτρος Βιττούρι, Νικολὸ Βενιέρ, Ζουάν· Παῦλος Κονταρίνι.

VIII. Notatorio Capi dei X

27 Febbraio 1571 (m.v. ossia 1572).

«Gli eccellentissimi Capi del Consiglio de X. havuta fede (.....) che nel libretto intitolato «Le grazie rese al Signor Dio et alla Beata Vergine Maria» di messer Gregorio Malaxò, non vi è cosa alcuna contra le leggi, gli concedono licentia che possi esser stampato in questa città».

Piero Vitturi CCX, Nicolò Venier CCX, Zuan Paulo Contarini CCX.